

Effect

ORGAAN VAN DE VERENIGING EFFECTENBESCHERMING
(opgericht 8 maart 1924)

Vereniging Effectenbescherming

Als de VEB niet bestond, zou zij moeten worden uitgevonden. Dat was de overheersende indruk uit een zelfonderzoek naar haar bestaansrecht onder bankiers en ondernemers ter gelegenheid van het vijftig jarig bestaan in 1974. De vereniging kwijnde toen met ca. 1.350 leden. 'Men juicht het toe dat wij bestaan, daadwerkelijke aansluiting vindt echter op slechts beperkte schaal plaats' schreef de toenmalige directeur, drs. J.J. Hogetoorn, nog in april 1976 in Bank- en Effectenbedrijf.

Mede door gerichte acties met behulp van de banken, liep het ledental daarna gestadig op tot een top van 5.800 aan het begin van 1982. Daarna kalfde het aantal weer af, niettegenstaande de vele publiciteit van de laatste twee jaar. Het ledental bedroeg begin 1985 5.120.

Zijn de leden wars van optredens als bij OGEM, de Tilburgse en Boskalis? Drs. Gerla, directeur sinds 1982: 'Die indruk heb ik zeker niet. De lichte terugval heeft niets te maken met ons, laat ik zeggen, robuuster optreden in de laatste paar jaar. De grotere publiciteit rond de VEB en de standpunten die wij uitdragen worden juist wel op prijs gesteld. Het is simpel zo, dat de VEB de laatste drie jaar geen grote ledenwerfcampagnes heeft gevoerd. U moet ook rekening houden met het feit, dat het aantal effectenbezitters in Nederland de laatste 5 à 7 jaar met ongeveer 10% gedaald is. Dat werkt uit in ons ledental. In het eerste kwartaal van 1985 was het aantal overigens al weer aan het toenemen. Wat in dit verband misschien nog wel belangrijker is, is het feit dat wij er in geslaagd zijn onze leden veel meer te activeren en te motiveren. Een jaar of acht geleden waren er op de ledenvergaderingen vrijwel altijd meer bestuurs- dan gewone leden. Onze laatste algemene vergadering trok daar-entegen ongeveer 220 leden. Het was dan ook allerminst een matte vertoning.

De vergadering vertoonde eerder de aandrang er waar nodig fel tegenaan te willen gaan dan ons tot passen op de plaats te manen.'

Iedere club heeft een spraakmakend gedeelte. Zijn dat bij de VEB soms de baissiers, die financieel belang hebben bij slecht nieuws en aantijgingen?

Gerla: 'Ik begrijp wat u bedoelt. Soms nemen wij een standpunt in dat een categorie beleggers niet bevalt. Maar als wij er van overtuigd zijn dat ons standpunt juist is, zijn wij moeilijk op andere gedachten te brengen. Bovendien vertegenwoordigen de luidruchtigste beleggers niet altijd de meerderheid. Laatst werd mij op een vergadering van obligatiehouders toegevoegd: Gerla, dat gaat je leden kosten. Zoiets moet dan maar. Overigens, onze bemoeienis met Boskalis heeft ons juist leden opgeleverd.'

Op de laatste algemene vergadering werd als voorzitter gekozen de heer drs. W. Werner, voorheen voorzitter van Paribas. Werner vult Gerla aan: 'Je zou kunnen zeggen, dat de vergaderingen van onze vereniging vroeger hetzelfde stramien vertoonden dan de meeste aandeelhoudersvergaderingen; weinig aandeelhouders, veel mensen achter de tafel, weinig zinvolle vragen, een enkele querulant. Het is de verdienste van mijn voorganger Brouwer, dat hij er te zamen met de heer Gerla in is geslaagd de be-

langstelling kwantitatief en kwalitatief te vergroten. Het was te wensen, dat aandeelhoudersvergaderingen net zo verlopen.'

Naar tal van aandeelhoudersvergaderingen stuurt de VEB zelf een vertegenwoordiger. De vereniging kan daarvoor een beroep doen op een veertiental personen met een jarenlange bedrijfservaring. Voor weinig meer dan reis- en verblijfskosten werden vorig jaar 138 vergaderingen van aandeelhouders bezocht. Om zulke vergaderingen te kunnen (laten) bezoeken beschikt de VEB over een zogeheten Effectendeponeeringsfonds, welke voor f 27.039,- op haar balans staat.

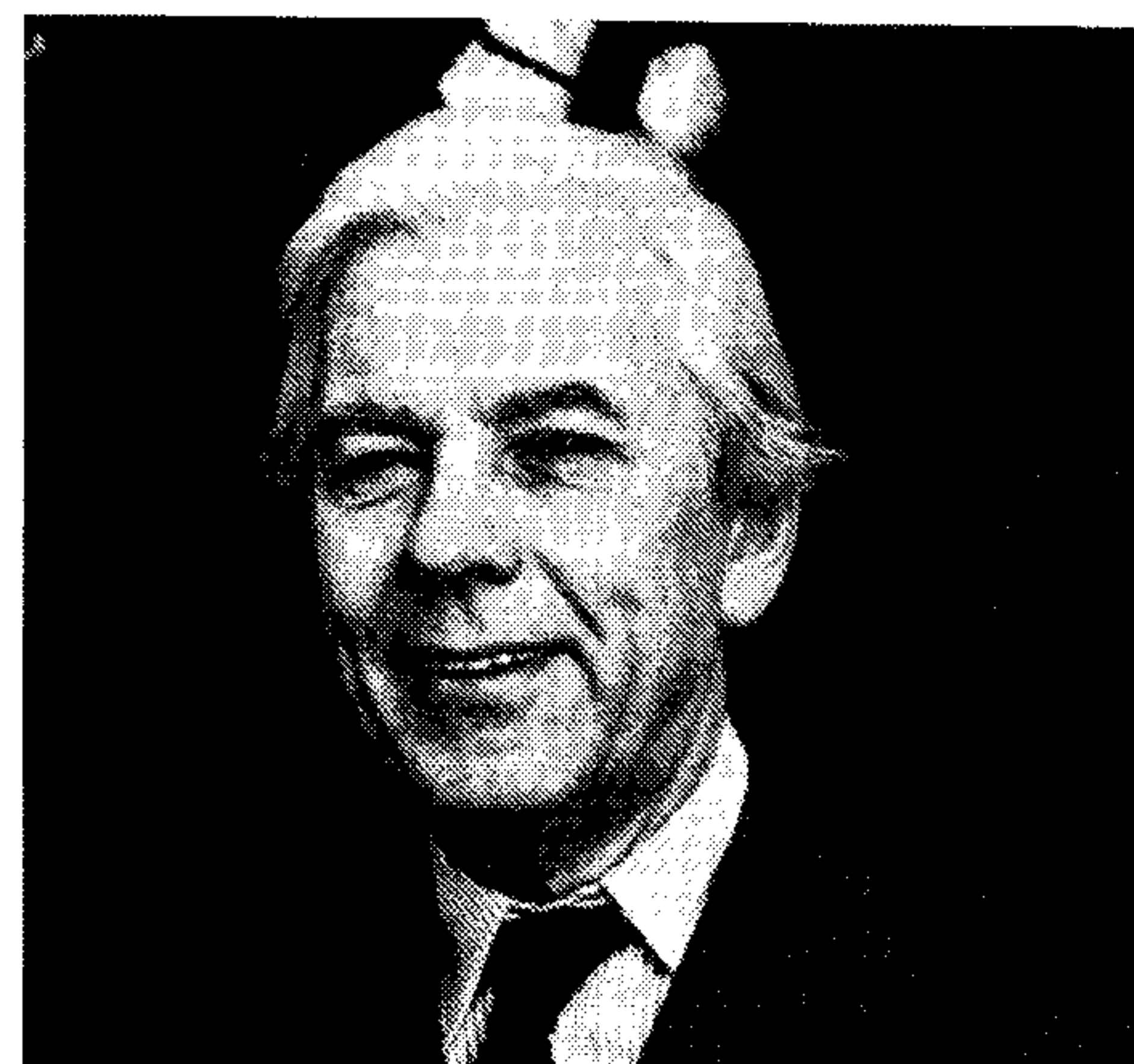
Zijn de middelen niet te gering om het doel van 'cultivering' van de aandeelhoudersvergadering, zoals de VEB dat noemt, te bereiken? Gerla: 'Wij beschikken nu eenmaal niet over meer middelen. Waar wij ons inzetten wordt dat over het algemeen op hoge prijs gesteld. Onze mensen bereiden zich goed voor en stellen veel relevante vragen. In toenemende mate verzoeken ondernemingen ons dan ook om hun vergadering te willen bijwonen. Wij kunnen echter geen ijzer met handen breken en in het drukke vergaderseizoen op alle plaatsen aanwezig zijn. Sommige dagen vinden er wel vijf of nog meer aandeelhoudersvergaderingen plaats. Een element van verdere cultivering zou dan ook zijn centraal, bij ons bijvoorbeeld, een vergaderkalender op te stellen. Wij publiceren zulks nu wel in ons verenigingsblad Effect, maar wij moeten daar zelf achteraan en dat kost bergen tijd. Als ondernemingen zelf en ruim van tevoren met ons contact zouden opnemen, kon er al veel afstemming worden bereikt.' Werner: 'Ondernemingen hebben daar zelf baat bij. Uit eigen ervaring weet ik dat de meeste mensen

achter de bestuurstafel graag wat meer belangstelling van de zijde van de aandeelhouders zien. Het jaarverslag, de jaarvergadering, het zijn toch de jaarlijkse hoogtepunten in het bedrijf. Als de VEB er toe bijdraagt het peil van de vergadering te verhogen – en dat doet zij – is dat in ieders belang.'

Gebrek aan interesse bij aandeelhouders. Hierdoor ligt wederom de vraag naar het bestaansrecht van de VEB op tafel. Het aantal huishoudens dat effecten bezit is de laatste vijf jaar met enkele tienduizenden gedaald tot ca. 500.000, waarvan de helft (ook) aandelen bezit. Slechts 1% van de effectenbezitters – 2% van de aandelenbezitters – is dus lid van zijn belangenvereniging. Toch kost het de kop niet; de contributie is f 75,- per jaar. Men krijgt daarvoor een spreekbuis op aandeelhoudersvergaderingen, het blad Effect, reductie voor het bijwonen van de dag van het aandeel en de mogelijkheid van individuele raadgeving en bijstand. Voorbeelden van dit laatste:

waarschuwing voor en aanpak van malafide effectenbemiddelaars – de categorie waartegen nu het Wetsontwerp Effectenbemiddeling in voorbereiding is –, voorbereiding procedures Klachtencommissie Effectenbedrijf. *Vanwaar die matige belangstelling voor een eigen belangenvereniging?*

De al eerder geciteerde Hogetoorn schreef daarover: 'Wij wijten dit aan de individualistische instelling van de doorsnee-aandeelhouder; zijn drang het algemeen belang in te zien van een krachtenbundeling ter bescherming van de afkalkende rechten van de aandeelhouder is niet sterk.' Werner: 'Ons modale lid heeft een effectenportefeuille van tussen de een en twee ton, of hoopt dat eens te hebben. Dat zijn geen mensen die bij demonstraties vooroplopen. Anderzijds is het niet zo dat zij als goedgegelovig of overdreven gezagsgetrouw moeten worden gekenschetst, al zou je dat op aandeelhoudersvergaderingen soms zeggen. Het zijn inderdaad wel individualisten,

Drs. W. Werner

maar dan van de soort die voor zijn rechten weet op te komen. zie bijvoorbeeld het verloop van enkele vergaderingen. Wij trachten dan dit opkomen voor rechten te bundelen en te kanaliseren.'

Gerla: 'Wij zaten een beetje in een vicieuze cirkel. Het secretariaat is sterk onderbemand. Alles bij elkaar werken wij met vijf mensen. Ons totale budget is net zes ton. Wij zijn een paar jaar beziggeweest om de organisatie en administratie op orde te krijgen en konden daar gewoon geen sterke ledenaanwas bij hebben. Zonder aanwas kan daarentegen het secretariaat niet worden uitgebreid. Nu zijn wij zo ver, dat wij actief kunnen gaan werven. In dat licht bezien is ook de herformulering van onze statutaire doelstelling van belang. Naast belangenbehartiging en effectenbescherming in enge zin, streven wij nu ook de bevordering van het effectenbezit als doel na.'

Een van de manieren waarop de VEB dat tracht te bereiken is de cursus 'Omgaan met effecten'. In acht zittingen van twee uur worden aspirantbeleggers voorgelicht. Zoiets deden banken vroeger. Er bestaat veel belangstelling voor. Zo zijn sinds vorig jaar 430 beginnende en geïnteresseerde beleggers bereikt en er bestaat een wachtlijst. Het spreekt dan ook vanzelf, dat de VEB een krachtig pleitbezorger was en is van de fiscale bevordering van aandelenbezit en niet nalaat de politiek de voordelen à la België aan te prijzen.

Werner: 'Die bevordering van het effectenbezit is maatschappelijk een belangrijke zaak. Tot mijn grote vreugde zie ik dat de Optiebeurs, waar je met weinig geld kunt beginnen, sterk drempeilverlagend op de aspirantbelegger werkt. Hele nieuwe groepen mensen komen zo met effecten en beurs in aanra-

Het verenigingsorgaan Effect van maart 1985 geeft uitgebreide informatie, waar-

uit onderstaand de staat van baten en lasten.

Staat van baten en lasten

	Werkelijk		Begroot
	1983	1984	1985
	f	f	f
Baten			
contributies	307.730,—	302.409,—	375.000,—
bijdrage VBE*	150.000,—	175.000,—	175.000,—
andere donaties	122.995,—	124.953,75	130.000,—
rente	6.447,42	9.505,60	5.000,—
totaal baten	587.172,42	611.868,35	685.000,—
Lasten			
salarissen en sociale lasten	276.618,01	308.770,55	330.000,—
huisvesting	9.012,11	28.500,13	24.000,—
publikaties	36.940,46	76.589,87	85.000,—
bezoek aandeelhoudersvergaderingen**	92.226,09	94.532,15	96.000,—
wervingsacties	29.273,55	—	30.000,—
dag van het aandeel	6.077,67	—	10.000,—
diverse activiteiten	27.163,08	16.361,78	18.000,—
algemene kosten	87.086,34	81.748,81	92.000,—
totaal lasten	564.397,31	606.503,29	685.000,—
saldo boekjaar	22.775,11	5.365,06	—

* VBE = Vereniging Bevordering Effectenbezit

** hierin zijn begrepen de kosten van een stafflid

king. Kijk eens, ik ben gevraagd voorzitter van de VEB te worden. Dat is bepaald geen erebaantje zonder consequenties. Het kan zelfs heel lastig worden. Ik doe dat, deels in plaats van andere dingen waaraan ik mijn tijd zou kunnen besteden, omdat ik de popularisering van het effectenbezit zo belangrijk vindt. De VEB is voorstander van een maatschappij met particulier initiatief en ondernemingswijze produktie. Voor alle groeperingen in de samenleving is een gezonde economie, een gezond en ordentelijk functionerend bedrijfsleven van belang. Zo'n bedrijfsleven verdient het financieel en moreel gedragen te worden door een zo breed mogelijk samengestelde groep uit de samenleving. De beurs als volkskapitaalmarkt inderdaad. Door de voortgang op het pad van het girale effectenverkeer is klein aandeelhouderschap, anders dan zo'n tien jaar geleden, voor de banken ook geen probleem meer, profijtelijk zelfs. In onze maatschappijvisie is het dan ook begrijpelijk, dat wij menen dat er een zeer sterke belangenovereenkomst is tussen particuliere beleggers en institutionele. De vereniging stelt voorts, dat er harmonie moet zijn tussen verschaffers van vermogen, gebruikers daarvan en bemiddelende financiële instellingen.'

Kan dat wel, uitgaan van harmonie? De VEB heeft veel idealisme, wil verschillende heren dienen en heeft daardoor voor sommigen geen duidelijke identiteit. Zij noemt enerzijds zich een consumentenbond voor beleggers, maar voelt anderzijds zich verwant aan de verkopers van vermogenstitels. Als zij zich het lot van pandbrieffhouders aantrekt, riskeert zij kritiek van het bankwezen. Als zij pal staat voor obligatiehouders nemen aandeelhouders dat niet in dank af. Ingeval het stelsel van vrije ondernemingswijze produktie onder maatschappelijk vuur staat, is er nog wel sprake van het sluiten van de gelederen. Banken, institutionele beleggers, captains of industry, individuele beleggers, allen zien dan hun lotsverbondenheid en streven dan naar harmonie tegen het gebrek aan waardering voor sparen, beleggen en risico lopen; tegen verwaarlozing van onze kapitaalmarkt. In geval in goede of kwade tijden de koek moet worden verdeeld komen daarentegen de belangentegenstellingen boven drijven. *Waarom heet de VEB niet gewoon Vereniging van Particuliere Aandeelhouders?*

Werner: 'Op de eerste plaats staan

Drs. A.L.N.R. Gerla

wij voor alle beleggers. Je kunt de anderen niet in de kou laten staan. Alle maatschappelijke groeperingen hebben hun eigen organisatie – politieke partijen, werkgeversverenigingen, vakbonden – voor de belegger is er geen alternatief dan de VEB. Je moet dan ook gezamenlijk optreden. Op de tweede plaats is het zo dat er in wezen sprake is van een gemeenschappelijk belang. Dat is een gezond en ordentelijk functionerend bedrijfsleven. Het is een kwestie van rolpatronen. In een aandeelhoudersvergadering staan tegenover elkaar enerzijds de aandeelhouders en anderzijds het bestuur van de vennootschap. Het is als met een docent tijdens het eindexamen. Hij is op dat moment tegenstrever van de examinand, alhoewel hij met hen hetzelfde belang heeft en zich in hoge mate met de kandidaten identificeert.'

Gerla: 'De VEB is van en voor de beleggers. Hun belangen worden het best gediend als het bedrijfsleven gezond is en ordentelijk functioneert. Dat houdt in dat wij ons soms moeten werpen op de politiek – het bevorderen van wetgeving terzake van effectenbemiddeling bijv. –, dat wij soms de hand in eigen boezem moeten steken – wij hebben een tekst voor een erecode ontworpen tegen misbruik van voorinformatie –, dat wij ons soms moeten verzetten tegen de leiding van een onderneming, tegen een bank, een curator enz. In de praktijk is het doen van zo'n keuze geen probleem, omdat het dan duidelijk is wie van de partijen die bij een onderneming is betrokken, steken heeft laten vallen en wie daarvan de slachtoffers zijn. Wij stellen ons dus zakelijk op en passen voor de rol van de querulant. Je moet je niet bij voorbaat vastleggen en als belangengroep in enge zin optreden, bijv. alsmaar meer divi-

dend afdwingen. Als je niet uitgaat van de harmoniegedachte, snijd je jezelf op den duur in de vingers.'

Werner: 'Wat zeer belangrijk is, is de vervolmaking van onze kapitaalmarkt. Wij moeten er voortdurend op letten dat de openheid en doorzichtigheid bevorderd wordt. Te zamen met doelmatigheid van de effectenhandel en lage kosten zijn dat de belangrijkste voorwaarden waaraan voldaan moet zijn opdat wij met een goed geweten voortdurend het publiek kunnen blijven uitnodigen mee te doen met het beleggen. We zien ook met genoegen dat op de effectenbeurs steeds verbeteringen worden aangebracht die in dat straatje passen.'

Wat is in dat verband de visie van de VEB met betrekking tot het probleem van voorwetenschap bij effectenhandel?

Werner: 'De VEB heeft in 1984 een boekje uitgegeven waarin voor het eerst in 10 jaar in Nederland dat probleem wordt beschreven in het licht van wat in verschillende andere landen aan regels en wetten tegen dit misbruik in stelling wordt gebracht. Nederland moet ook wettelijke maatregelen nemen, die misbruik van voorwetenschap zoveel mogelijk bestrijden. Als we dat niet uit ons zelf doen zal het buitenland ons wellicht dwingen zoals in Zwitserland gebeurt (door de VS). Het is plezierig dat de Effectenbeurs het op dat punt met ons eens is. De heer Ruding helaas nog niet.'

In deze bijdrage zijn elementen van het jaarverslag van de VEB en uitspraken van haar voorzitter en directeur samengevlochten onder de kop Vereniging Effectenbescherming. 'De VEB balanceert voor een dubbeltje op de eerste rij' zou een veelzeggende ondertitel hebben kunnen zijn. De VEB zoekt behoedzaam een evenwicht tussen belanghebbers in vennootschapsland. Zij wikt en weegt de in jaarverslagen verstrekte informatie. De recente wijziging in de statutaire doelstellingen geeft aan dat zij voornemens is haar wijze van optreden te veranderen van passief en defensief naar actief en offensief. Vooraan in vennootschapsland, en dat met een uiterst krap budget, waardoor ieder dubbeltje eerst moet worden omgekeerd. ■

Drs. J.J.M. Schipper

De VEB is gevestigd in Den Haag.
Postcode: 2596 CA
Nassau Zuilensteinstraat 9
(070 - 26 20 51)